

დანაშაულის განვითარების სტადიები ქართულ და გერმანულ სისხლის სამართალში (II ნაწილი)**

ასოცირებული პროფესორი, სამართლის დოქ. *ქეთევან მჭედლიშვილი-ჰედრიხი*, საქართველოს უნივერსიტეტი / პროფესორი, სამართლის დოქ. *ბერნდ ჰაინრიხი*, თიუბინგენის ებერჰარდ კარლის უნივერსიტეტი

V. დანაშაულის ფორმალური დამთავრება

შემდგომ სისხლისსამართლებრივად მნიშვნელოვან მომენტად დანაშაულის დამთავრება უნდა დავასახელოთ.¹ დანაშაულის დამთავრებაში იგულისხმება ის მომენტი, როდესაც კანონიერი შემადგენლობის ნიშნები ფორმალურად განხორციელებულია. აქაც კლასიკური მაგალითი უნდა მოვიყვანოთ, რომელიც გერმანიაში კარგა ხანია, დისკუსიის საგანია.²

მაგალითი 6: პირმა ძეხვის ერთი ქილა ჯიბეში ჩაიდო. მას გადაწყვეტილი ჰქონდა, რომ სალაროში ფული არ უნდა გადაეხადა. ამ დროს მას მაღაზიის პატრონი აკვირდებოდა და მან პირი დააკავა. ასე რომ, პირმა ძეხვის წაღება ვერ შეძლო.

1. გერმანული სამართლებრივი მდგომარეობა

გერმანიის სისხლის სამართლის კოდექსის³ §242 ქურდობის შემადგენლობა მითვისების მიზნით უცხო მოძრავი ნივთის დაუფლებას მოითხოვს.⁴ დაუფლება მაშინაა სახეზე, როდესაც ნივთ-

* მოცემული სტატია წარმოადგენს DGStZ-ის 2017 წლის მესამე გამოცემის 62-ე და მომდევნო გვერდებზე გამოქვეყნებული სტატიის გაგრძელებას.

** სტატია ქართულად თარგმნა ჟურნალის სარედაქციო კოლეგიის წევრმა, ასოცირებულმა პროფესორმა, სამართლის დოქტორმა *ქეთევან მჭედლიშვილი-ჰედრიხმა*.

¹ შედრ. *Heinrich, Bernd*, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 5. Aufl., 2016, Rn. 707; *Kühl, Kristian*, *Juristische Schulung (JuS)* 1982, 110.

² შდრ., ასევე კაზუსი *Bergmann, Marcus*, *Juristische Arbeitsblätter (JA)* 2008, 504.

³ ტექსტში სისხლის სამართლის კოდექსი შემოკლებულია, როგორც სსკ.

⁴ გერმანიის სსკ §242 I მიხედვით, „ვინც სხვის მოძრავ ნივთს დაუფლება იმ მიზნით, რომ ეს ნივთი მან თვითონ მართლსაწინააღმდეგოდ მიისაკუთროს ან მესამე პირს მიასაკუთროს, დაისჯება თავისუფლების აღკვეთით ხუთ წლამდე ან ჯარიმით.“

ზე სხვისი ფაქტობრივი ბატონობა დასრულებულია და ახალი ბატონობაა დამკვიდრებული. გაბატონებული მოსაზრებით, მაღაზიაში ქურდობისას ნივთზე ახალი ფაქტობრივი ბატონობა უკვე მაშინაა სახეზე, როდესაც პირი პატარა ნივთს (მაგ., ძეხვის ქილას) თაროდან აიღებს და პალტოს ჯიბეში ჩაიდებს. დასახელებულ შემთხვევაში ქურდობა ძეხვის ქილის პალტოს ჯიბეში ჩადებით უკვე დასრულებულია, რადგან პირმა ქმედების შემადგენლობის ყველა ნიშანი განახორციელა. ეს იმ შემთხვევებსაც ეხება, როდესაც პირს ამ მოქმედებისას ვინმე აკვირდება (გერმანიაში ქურდობა ფარული დელიქტი არაა!) და ამის გამო მას ნადავლით გაცევის შანსი არა აქვს,⁵ რადგან გერმანიის სსკ §242, რა თქმა უნდა, „ნადავლის საიმედოდ გადამალვას“ არ მოითხოვს.

დელიქტის მცდელობის და მისი დამთავრების ეს გამიჯვნა რამდენიმე მიმართებითაა მნიშვნელოვანი: ერთი მხრივ, ამ შეკითხვაზე პასუხის გაცემა გადამწყვეტია სასჯელის სიმძიმისათვის, რადგან გერმანული სისხლის სამართალი გერმანიის სსკ §23 II-ში მცდელობისათვის სასჯელის შემსუბუქების შესაძლებლობას ითვალისწინებს: მოსამართლეს შეუძლია (მაგრამ არაა ვალდებული) მცდელობისას მსუბუქი სასჯელი დანიშნოს. ზოგჯერ მცდელობისა და დასრულებული დანაშაულის გამიჯვნით, ანუ ეს მაშინ, როდესაც რაიმე დელიქტის მცდელობა დასჯადი არაა, თავად დასჯადობის და დაუსჯელობის საკითხი წყდება, რადგან გადაცდომისას, ე. ი. ნაკლებად მძიმე დანაშაულებისას (გერმანიის სსკ §12 II), მცდელობა დასჯადია არა ნებისმიერ შემთხვევაში, არამედ მხოლოდ მაშინ, როდესაც კანონი მცდელობის დასჯადობას პირდა-

⁵ *Arzt, Gunther/Weber, Ulrich/Heinrich, Bernd/Hilgendorf, Eric*, *Strafrecht Besonderer Teil*, 3. Aufl., 2015, § 13 Rn. 58; *Eisele, Jörg*, *Strafrecht Besonderer Teil*, Band 2, 3. Aufl., 2015, Rn. 50; *Rengier, Rudolf*, *Strafrecht Besonderer Teil*, Band 1, 18. Aufl., 2016, § 2 Rn. 49.

პირ ითვალისწინებს. ეს დათქმა ყველა დანაშაულს არ ეხება. მაგალითად, ბინის ხელშეუხებლობის დარღვევა (გერმანიის სსკ §123), ნდობის ბოროტად გამოყენება (გერმანიის სსკ §266), მოხელის მიერ ქრთამის აღება (გერმანიის სსკ §331) და შეურაცხყოფა (გერმანიის სსკ §185) მცდელობის დასჯადობას არ იცნობს.

მცდელობისა და დამთავრებული დანაშაულის გამიჯვნა გადამწყვეტია მაშინაც, როდესაც ამსრულებელი მოგვიანებით, სამართლებრივი სიკეთის საბოლოო ხელყოფამდე მოვლენის განვითარებას შეცვლის, რადგან ნებაყოფლობით ხელის აღება გერმანიის სსკ §24 მიხედვით შესაძლებელია მხოლოდ მცდელობისას და არა დამთავრებული დანაშაულისას. წინა მაგალითთან მიმართებაში ეს ნიშნავს შემდეგს: საკითხავი იქნება, მაინც დაისჯება თუ არა პირი, რომელმაც მალაზიაში ძეხვის ქილა პალტოს ჯიბეში ჩაიდო, თუ მას, სალაროსკენ მიმავალს, სინდისი დაჰქენჯნის, პალტოს ჯიბიდან ძეხვის ქილას ამოიღებს და ნებაყოფლობით თაროზე დადებს. აქ თავისთავად კლასიკური ნებაყოფლობით ხელის აღებაა, მაგრამ მხოლოდ მაშინ, თუ ამ მომენტისათვის ჯერ კიდევ მცდელობაა სახეზე. მეორე მხრივ, თუ დავუშვებთ, რომ დაუფლება და ამითი ქურდობა უკვე დამთავრებულია, მაშინ ხელის აღება უკვე აღარ იქნება შესაძლებელი. ქილის უკან დადება ამსრულებელს „ალარაფერს მოუტანს“ (მხოლოდ სასჯელის დანიშნისას შეიძლება იყოს გათვალისწინებული). მან, ქილის ნებაყოფლობითი დაბრუნების მიუხედავად დანაშაული მაინც ჩაიდინა.

ამ კონტექსტში მოკლედ უნდა აღინიშნოს ის, რომ გამონაკლის შემთხვევებში დასრულებულ დანაშაულზე „ხელის აღება“ და სასჯელისაგან გათავისუფლებაც შესაძლებელია. სამართლებრივი ტექნიკის თვალსაზრისით ამ ქცევას ხელის აღებას კი არა, ქმედით მონაწილას უწოდებენ. ამგვარი ქმედითი მონაწილეობა მხოლოდ მაშინაა შესაძლებელი, როდესაც კონკრეტულ დელიქტთან მიმართებაში კანონში პირდაპირაა მითითებული. მაშინ, როდესაც ნებაყოფლობით ხელის აღება გერმანიის სსკ §24 მიხედვით, როგორც ზოგადი ნაწილის რეგულაცია, ყველა დანაშაულზე ვრცელდება, ქმედითი მონაწილესათვის ცალკეული შესაბამისი დებულებაა საჭირო. ძირითადად ეს იმ დელიქტებთან გვხვდება, რომლებიც, როგორც სამართლებრივი სიკეთის ხელყოფამდელი შემადგენლობები განსაზღვრული

სამართლებრივი სიკეთის ხელყოფას კი არ სჯიან, არამედ უკვე საფრთხეში ჩაყენებას (ე. ი. მხოლოდ აბსტრაქტულ ან კონკრეტული საფრთხის დელიქტებში). თუ ამსრულებელი თავდაპირველი საფრთხის მიუხედავად, ბოლოს თავიდან აიცილებს შედეგს, რომელიც დანაშაულის შემადგენლობის განსახორციელებლად საჭირო აღარაა, კანონმდებელი ზოგიერთ შემთხვევაში ქმედითი მონაწილეს გზით სასჯელის ფაქულტატურ ან აუცილებელ შემსუბუქებას ან სასჯელისაგან სრულ გათავისუფლებას ითვალისწინებს.

მაგალითი 7: პირს თავისი მეზობლის საცხოვრებელი სახლისთვის ცეცხლის ნაკიდება სურს. იგი ღამე მეზობლის სარდაფში შეიპარება, ამ მიზნით თან მოტანილ ბენზინით გაჟღენთილ ჩვარს ცეცხლს ნაუკიდებს და მას დააგდებს ხის ყუთზე, რომელსაც მაშინვე ცეცხლი ნაეკიდება. ამის მერე იგი მეზობლის სახლს დატოვებს. ცოტა ხნის შემდეგ პირს სინდისი დაჰქენჯნის. როდესაც იგი უკან დაბრუნდება, ხის ყუთი და სარდაფის კარი უკვე ინჯის. ეს ხის კარის ჩარჩოსთან მიმართებაში გერმანიის სსკ §306 მიხედვით შემადგენლობის შესრულებისათვის უკვე საკმარისია.⁶ მოტანილი ცეცხლმაქრობით პირი ამჯერად ხანძარს ისე აქრობს, რომ სხვა ზიანი არ დგება. ამსრულებელს აქ გერმანიის სსკ §306 მიხედვით დამამძიმებელ გარემოებაში ჩადენილ ცეცხლის ნაკიდების მცდელობაზე ხელის აღება არ შეუძლია, რადგან დამამძიმებელ გარემოებაში ცეცხლის ნაკიდება უკვე იმ მომენტისათვისა დასრულებული, როდესაც ხის კარის ჩარჩოს ცეცხლი ნაეკიდა. დასრულებულ დელიქტზე ხელის აღება კი შეუძლებელია, მაგრამ ამ შემთხვევაში შესაძლებელია გერმანიის სსკ §306 ე-ს რეგულაციის გამოყენება ქმედითი მონაწილეს შესახებ, რომლის მიხედვითაც მოსამართლეს შეუძლია სასჯელი არ დანიშნოს, თუ ამსრულებელი ცეცხლს მნიშვნელოვანი ზიანის დადგომამდე ნებაყოფლობით ჩააქრობს. თუმცა ქმედითი მონაწილეობა აქ მხოლოდ ცეცხლის ნაკიდების შემთხვევებს მოიცავს და არა გერმანიის სსკ §303 მიხედვით ხის ყუთის და ხის კარის ჩარჩოს დაზიანებას, რადგან გერმანიის სსკ §303-თან დაკავშირებით ქმედითი მონაწილეობა გათვალისწინებული არაა.

⁶ Eisele, Jörg, Strafrecht Besonderer Teil, Band 1, 3. Aufl., 2014, Rn. 1048.

2. ქართული სამართლებრივი მდგომარეობა

საქართველოს სსკ 177-ე მუხლის პირველი ნაწილი (ქურდობა)⁷ მოიცავს სხვისი მოძრავი ნივთის ფარულ დაუფლებას მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრების მიზნით. ფარულობა ქურდობის დამფუძნებელი ნიშანია, ამასთან გადამწყვეტია ამსრულებლის შეხედულება ფარულობაზე და არა ქმედების განხორციელების ფაქტიური ფარულობა. დაუფლება სამეცნიერო ლიტერატურასა და მყარი სასამართლო პრაქტიკის მიხედვით დასრულებულია მაშინ, როდესაც პირი ფაქტიურად ბატონობს ნივთზე და მას ამ საგნის თავისი შეხედულებისამებრ განკარგვის რეალური შესაძლებლობა აქვს.⁸ ამისათვის ამსრულებელმა ნადავლი ადრინდელი მფლობელის სფეროდან უნდა ამოიღოს და ნივთის თავისი სურვილის შესაბამისად განკარგვის რეალური შესაძლებლობა მოიპოვოს, ადრინდელ მფლობელს კი ამ ნივთზე წვდომა აღარ უნდა ჰქონდეს.⁹ ამასთან არა აქვს მნიშვნელობა იმას, ნივთი პატარაა თუ უზარმაზარი (წმინდა სახის აბლაციის თეორია).

თუ ამსრულებელი მაღაზიაში თაროდან ძეხვის ქილას აიღებს და ჯიბეში ჩაიდებს, ქურდობა ქართულ სისხლის სამართალში (საქართველოს სსკ 177 პირველი ნაწილი) ჯერ არაა დამთავრებული, რადგან იგი ნივთს ჯერ არ დაუფლებია. დანაშაული დამთავრებული იქნება მხოლოდ მაშინ, როდესაც მას მესაკუთრის მსგავსად, ამ ძეხვის თავისუფლად განკარგვა, მისი შეჭმა ან გაჩუქება და სხვ. შეუძლია.¹⁰ სინანულით შეპყრობილი ძეხვის მპა-

რავი ამიტომაც ქმედებაზე ნებაყოფლობით ხელს აიღებს, თუ იგი სალაროს მონაკვეთის გავლამდე ძეხვის ქილას უკან დადებს.

დანაშაულის მომზადებისა და მცდელობისათვის სასჯელის შემსუბუქებას ქართული სისხლის სამართალი 2006 წლიდან აღარ ითვალისწინებს¹¹. ეს იმას ნიშნავს, რომ დაუმთავრებელი დანაშაული ისევე შეიძლება დაისაჯოს, როგორც დამთავრებული. თუმცა საქართველოს სსკ 53-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოს შეუძლია მოვალეობათა დარღვევის ხასიათი და ზომა სასჯელის შესამსუბუქებლად ან დასამძიმებლად გაითვალისწინოს.¹² მეორე მხრივ, დანაშაულის მცდელობა ქართულ სისხლის სამართალში ყოველთვის დასჯადია. დანაშაულზე ნებაყოფლობით ხელის აღება ასევე საქართველოს სსკ 21-ე მუხლის პირველი ნაწილით მხოლოდ დაუმთავრებელი (მომზადება ან მცდელობა) და არა დამთავრებული დანაშაულის დროსაა შესაძლებელი.

ქართული სისხლის სამართალი იცნობს ასევე ქმედითი მონანიების, დანაშაულის ფორმალური დამთავრების შემდეგ „სასჯელისაგან განმათავისუფლებელი ხელის აღების“ ცნებას სისხლის სამართლის კოდექსის კერძო ნაწილში კონკრეტულად განსაზღვრულ შემთხვევებში და ქმედით მონანიებას ზოგად ნაწილში კონკრეტულად მითითებული წინაპირობების არსებობისას (გერმანიის სსკ 68-ე მუხლის I ნაწილი). ამ მუხლის მიხედვით პირი, რომელმაც პირველად ჩაიდინა დანაშაული, რომლისთვისაც სისხლის სამართლის კოდექსის მიხედვით კერძო ნაწილის მუხლით ან მუხლის ნაწილით გათვალისწინებული მაქსიმალური სასჯელი არ აღემატება სამი წლით თავისუფლების აღკვე-

⁷ საქართველოს სსკ 177-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, ქურდობა არის „სხვისი მოძრავი ნივთის ფარული დაუფლება მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრების მიზნით“.

⁸ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე, 5, 2006, 198, 201; საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე, 5, 2006, 206, 209; *ლეკვეიშვილი, მზია/თოდუა, ნონა*, ნიგნში: *ლეკვეიშვილი, მზია/თოდუა, ნონა/მამულაშვილი, გოჩა*, სისხლის სამართლის კერძო ნაწილი, ნიგნი I, მე-6 გამოცემა, 2016 წელი, გვ. 418.

⁹ ნივთის დაუფლების სხვაგვარი გაგება იხ. *გამყრელიძე, ოთარ*, ნიგნში: *ტურავა, მერაბ/მამულაშვილი, გოჩა/ებრაღიძე, თამარ/თოდუა, ნონა/ბაქანიძე, რუსუდანი*, სისხლის სამართლის სასამართლო პრაქტიკის კომენტარი, ეკონომიკური დანაშაული, თბილისი 2004, გვ. 10-11.

¹⁰ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე, 5, 2006, 198, 201.

¹¹ ქურდობის ძირითადი შემადგენლობა (სსკ 177-ე მუხლის პირველი ნაწილი) ნაკლებად მძიმე დანაშაულია და მისი მომზადება არაა დასჯადი, რადგან იგი სსკ მე-18 მუხლის მე-2 ნაწილში სპეციალურად არაა გათვალისწინებული.

¹² საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ დამკვიდრებული სწორი პრაქტიკით დანაშაულის მცდელობა არ შეიძლება ისე დაისაჯოს, როგორც დამთავრებული დანაშაული. უზენაესი სასამართლო 2009 წლის 9 იანვრის #1049-აპ გადაწყვეტილებაში ქვემდგომი სასამართლოს გადაწყვეტილებაში სასჯელთან დაკავშირებით ცვლილების შეტანის საფუძველად მიუთითებს იმას, რომ ქვემდგომი სასამართლოს მიერ შეფარდებული სასჯელი იყო უსამართლოდ მკაცრი, ვინაიდან საქმე ეხებოდა არა დამთავრებულ, არამედ დაუმთავრებელ დანაშაულს (გაუპატიურების მცდელობას).

თას, შეიძლება გათავისუფლდეს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისაგან, თუ დანაშაულის ჩადენის შემდეგ ნებაყოფლობით გამოცხადდა ბრალის აღიარებით, ხელი შეუწყო დანაშაულის გახსნას და აანაზღაურა ზიანი. ქურდობის ძირითადი შემადგენლობისათვის სასჯელის მაქსიმუმია თავისუფლების აღკვეთა სამ წლამდე. შესაბამისად, მონანიე ძეხვის ნამლები, საქართველოს სსკ 68-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული პირობებისას, შეიძლება გათავისუფლდეს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისაგან, მიუხედავად იმისა, რომ ქმედითი მონანიება ქონებრივ დანაშაულებში კონკრეტულად გათვალისწინებული არაა. ქართული სისხლის სამართლის კოდექსის ეს ნორმა დღეისათვის პრაქტიკაში ყოველგვარ მნიშვნელობას მოკლებულია. კარგი იქნებოდა, თუ სისხლის სამართლის ლიბერალიზაციის და ჰუმანიზაციის დღევანდელი ტენდენციის არსებობისას ამ მუხლს კანონმდებლის მიერ ჩაფიქრებული მნიშვნელობა მიენიჭებოდა. სისხლის სამართლის დოგმატიკოსთა შორის ფართოდაა გავრცელებული დავა საქართველოს სსკ 68-ე მუხლის პირველი ნაწილის ბუნებასთან დაკავშირებით, რასაც საფუძვლად სხვებს შორის ისიც უდევს, რომ აღნიშნული ნორმა კოდექსის ზოგად ნაწილშია გათვალისწინებული. ერთი მხრივ, ის, ფაქტობრივად, შეიძლება, შეესაბამებოდეს ქმედითი მონანიების მოწესრიგებას ან, მეორე მხრივ, შეიძლება, წარმოადგენდეს ნაკლებად მძიმე დანაშაულისას პასუხისმგებლობისგან განთავისუფლების სპეციალურ სახეს. ეს საკითხი დამოუკიდებელ მსჯელობას საჭიროებს და აქ არ იქნება გავრცობილი.

საინტერესო ჩანს ასევე ცეცხლის ნაკიდების დელიქტისათვის თვალის შევლება: ქართულ სისხლის სამართალში ცეცხლის ნაკიდება სხვისი ნივთის დაზიანების შემადგენლობის კვალიფიკაციად ითვლება და დასჯადია არა თავისთავად, არამედ მხოლოდ მაშინ, თუ მან მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია.¹³ საქართველოს სსკ 177-ე მუხ-

ლის შენიშვნის მე-3 ნაწილით, მნიშვნელოვან ზიანად ითვლება ზიანი, რომელიც 150 ლარს (შეესაბამება დაახლოებით 55 ევროს) აჭარბებს. ცეცხლის ნამკიდებლის მაგალითში სინანულით შეპყრობილი ქართველი ცეცხლის ნამკიდებელი ცეცხლის ნაკიდების მცდელობაზე ხელს ცეცხლის ჩაქრობით მაშინ აიღებს (საქართველოს სსკ 187-ე მუხლის მე-2 ნაწილი), თუ იგი ცეცხლის ნაკიდებით მნიშვნელოვან ზიანს არ გამოიწვევს. მნიშვნელოვანი ზიანის გამოწვევისას ქმედითი მონანიების ზოგადი ნორმა (გერმანიის სსკ 68-ე მუხლის პირველი ნაწილი) ზიანის ანაზღაურების შემთხვევაში მის მიმართ ვერ ამოქმედდება საქართველოს სსკ 187-ე მუხლის მე-2 ნაწილის სანქციის სიმკაცრის გამო. ქმედება, რომელსაც მნიშვნელოვანი ზიანი არ გამოუწვევია, სისხლისსამართლებრივად ნივთის დაზიანება (ჯერ) არაა, ნივთის დაზიანების შემადგენლობა აქ გამორიცხულია და ეს ქმედება მხოლოდ სამოქალაქო სამართლის ჭრილშია მნიშვნელოვანი.

3. შედარებით-სამართლებრივი მიმოხილვა

რადგან ქართული სისხლის სამართალი მცდელობის ყოვლისმომცველ დასჯადობას იცნობს, არაა პრობლემატური ის, რომ დანაშაულის დამთავრების მომენტი ხშირად უფრო გვიან ფიქსირდება, ვიდრე გერმანულ სისხლის სამართალში, რაც მაღაზიაში ქურდობის მაგალითშიც აშკარაა. მაგრამ ამას მივყავართ იქამდე, რომ დანაშაულზე ნებაყოფლობით ხელის აღების შესაძლებლობებიც ფართოა, რადგან ქართულ სისხლის სამართალში ჯერ კიდევ მცდელობაა მაშინ, როდესაც გერმანულ სისხლის სამართალში ქმედება უკვე დამთავრებულ დანაშაულად ითვლება.

განსხვავება არსებობს ქმედითი მონანიების თვალსაზრისითაც. გერმანულ სისხლის სამართლის კოდექსში ამ ინსტიტუტთან დაკავშირებული ზოგადი წესი არ არსებობს. ქმედითი მონანიება სამართლის ამ სისტემაში მხოლოდ კონკრეტულ დელიქტთან მიმართებაში უნდა იქნას გათვალისწინებული. ქართულ სისხლის სამართალში კი ქმედითი მონანიება (მხოლოდ წვრილმანი დანაშა-

¹³ საქართველოს სსკ 187-ე მუხლის (ნივთის დაზიანება ან განადგურება): „1. სხვისი ნივთის დაზიანება ან განადგურება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია [დაისჯება...]. 2. იგივე ქმედება, ჩადენილი ცეცხლის ნაკიდებით, აფეთქებით ან სხვა საყოველთაოდ საშიში საშუალებით [დაისჯება...]. 3. ამ მუხლის მე-2 ნაწილში აღნიშნული ქმედება, რამაც გაუფრთხილებლობით გამოიწვია ადამიანის სიცოცხლის მოსპობა ან სხვა მძიმე შედეგი [დაისჯება...]

4. ამ მუხლის მე-2 ნაწილში აღნიშნული ქმედება, რამაც გაუფრთხილებლობით გამოიწვია ორი ან მეტი ადამიანის სიცოცხლის მოსპობა [დაისჯება...].

ულისათვის) გათვალისწინებულია როგორც სისხლის სამართლის ზოგად ნაწილში (სსკ 68-ე მუხლის პირველი ნაწილი, სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისაგან გათავისუფლება ქმედითი მონაწილის გამო), ასევე ცალკეულ დელიქტებთან მიმართებაშიც. რა თქმა უნდა, შესაძლებელია სხვადასხვა დელიქტთან მიმართებაში სამართლის ამ ორ სისტემაში სხვადასხვა რეგულაციას შევხვდეთ.

VI. დანაშაულის მატერიალური დამთავრება

უკანასკნელი მნიშვნელოვანი მომენტი ცალკეული დელიქტის მატერიალური დამთავრებაა.¹⁴ დანაშაულის მატერიალურ დამთავრებაში იგულისხმება ის მომენტი, როდესაც სამართლებრივი სიკეთის ხელყოფა მატერიალურად დასრულებულია, ე. ი. როცა ხატონად რომ ვთქვათ, „ნადავლი გადამაღულია“ და „გვამი გადაგდებული“.¹⁵ ეს მატერიალური დასრულება ხშირად ქრონოლოგიურად დანაშაულის ფორმალურ დამთავრებას მოსდევს¹⁶ და სხვადასხვა დელიქტის დროს სხვადასხვანაირად უნდა შეფასდეს.¹⁷

¹⁴ შდრ. *Heinrich, Bernd*, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 5. Aufl., 2016, Rn. 713 ff.; *Kühl, Kristian*, *Juristische Schulung (JuS)* 1982, 110, 113 f., 189.

¹⁵ შდრ. ამ მომენტზე *Die Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Strafsachen (BGHSt)* 27, 342; ასევე კაზუსი *Mitsch, Wolfgang*, *JA* 1997, 655, 657 f.

¹⁶ შდრ. *Freund, Georg*, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 2. Aufl., 2009, § 8 Rn. 27; *Jescheck, Hans-Heinrich/Weigend, Thomas*, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 5. Aufl., 1995, § 49 III 3; *Schönke, Adolf/Schröder, Horst/Eser, Albin/Bosch, Nikolaus*, *Strafgesetzbuch*, 29. Aufl., 2014, Vorbem. § 22 R. 4; *Wessels, Johannes/Beulke, Werner/Satzger, Helmut*, *Strafrecht, Allgemeiner Teil*, 46. Aufl., 2016, Rn. 840; კრიტიკულად, კანონში გათვალისწინებული მატერიალური დამთავრების მომენტის საკონსტიტუციოსამართლებრივი ლეგიტიმაციისთვის *Gropp, Walter*, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 4. Aufl., 2015, § 9 Rn. 9; *Jakobs, Günter*, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 2. Aufl., 1991, 25/12; *Kühl, Kristian*, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 7. Aufl. 2012, § 14 Rn. 21 ff.; *Zaczyk, Rainer*, *Nomos Kommentar (NK) zum Strafgesetzbuch*, 4. Aufl., 2013, § 22 Rn. 6; აშკარა რესტრიქციული ტენდენციით ასევე *Kühl, Kristian*, *Juristische Schulung (JuS)* 1982, 189, 190.

¹⁷ *Wessels, Johannes/Beulke, Werner/Satzger, Helmut*, *Strafrecht, Allgemeiner Teil*, 46. Aufl., 2016, Rn. 841; შდრ. ასევე *Krey, Volker/Esner, Robert*, *Deutsches Strafrecht,*

1. გერმანული სამართლებრივი მდგომარეობა

გერმანიაში დანაშაულის მატერიალურ დამთავრებასთან დაკავშირებით პრობლემები განსაკუთრებით მდგომარეობის დელიქტებთან დაკავშირებით წარმოიშობა.

მაგალითი 6 ა: მეექვსე მაგალითში (მაღაზიაში ძეხვის ქილის მოპარვა) ქურდობა ქილის ჯიბეში ჩადებით უკვე დამთავრებულია, რადგან ამგვარად ნივთს თავდაპირველი მფლობელი აღარ ფლობს და შესაბამისად ნივთის დაუფლება დამთავრებულია. ამითი არაფერია ნათქვამი იმაზე, შეუძლია თუ არა ამსრულებელს მოპარული საქონლის სახლში მშვიდობიანად წაღება და შეჭმა, რადგან ქურდობა შეიძლება ჯერ კიდევ სალაროსთან შეამჩნიონ. შესაძლებელია ასევე შენობის დატოვების შემდეგ პირი მაღაზიის პატრონმა დააკავოს, რომელიც მას უთვალთვალავს, ასე რომ, ქმედების მატერიალურ დასრულებამდე გარკვეული დრო შეიძლება გავიდეს.

ქურდობისა (გერმანიის სსკ §242) და ყაჩაღობის (გერმანიის სსკ §249) მატერიალური დასრულების მომენტად სულ გვიან ნადავლის უსაფრთხოდ გადანახვა ითვლება.¹⁸ დელიქტის განხორციელებისათვის მისი მატერიალური დასრულება, რა თქმა უნდა, მნიშვნელოვან როლს აღარ ასრულებს, დასჯადობა სრულადაა დაფუძნებული, როდესაც ქმედება **ფორმალურად უკვე დამთავრებულია**. კანონში მოცემულ შემადგენლობაში სპეციალური „მატერიალური დამთავრება“ გათვალისწინებული არაა. მიუხედავად ამისა, დანაშაულის მატერიალურ დამთავრებას შეიძლება გარკვეული მნიშვნელობა ჰქონდეს. გერმანულ სისხლის სამართლის პრაქტიკაში მიჩნეულია, რომ მაკვალიფიცირებული გარემოებები, რომლებიც ქმედების ფორმალურ და მატერიალურ დასრულებას შორის გვხვდება, ფორ-

Allgemeiner Teil, 5. Aufl. 2012, Rn. 1197 f.; *Küper, Wilfried*, *Juristische Schulung (JuS)* 1986, 862, 868 f.

¹⁸ შდრ. *Die Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Strafsachen (BGHSt)* 4, 132, 133; *Die Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Strafsachen (BGHSt)* 20, 194, 196; *Die Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Strafsachen (BGHSt)* 28, 224, 229; *Bundesgerichtshof – Neue Zeitschrift für Strafrecht (BGH NStZ)* 2001, 88, 89; *Wessels, Johannes/Beulke, Werner/Satzger, Helmut*, *Strafrecht, Allgemeiner Teil*, 46. Aufl., 2016, Rn. 842; ამასთან დაკავშირებით კრიტიკულად *Kühl, Kristian*, *Juristische Schulung (JuS)* 1982, 189, 190.

მალურად უკვე დამთავრებულ დანაშაულს კვალი-ფიციურ ქმედებად გადააქცევენ.¹⁹

მაგალითი 8: პირი ქუჩაში ქალს ნააქცევს და მას ხელჩანთას წაართმევს, ამგვარად იგი ყაჩაღობას (გერმანიის სსკ §249) განახორციელებს. ამის შემდეგ იგი გაიქცევა, რადგან მას რამდენიმე ადამიანი მისდევს. იგი თავის მანქანასთან მიიბრუნს, სადაც მას პისტოლეტი უდევს. უსაფრთხოების მიზნით პირი პისტოლეტს ავტომატურად უჯრიდან ამოიღებს და გვერდით სავარძელზე დადებს. ამის შემდეგ იგი მანქანით გაქცევას იარაღის გამოუყენებლად შეძლებს. აქ საკითხავია, ამსრულებელმა მართივ ყაჩაღობასთან ერთად (გერმანიის სსკ §249) ხომ არ ჩაიდინა ყაჩაღობა დამამძიმებელ გარემოებაში (გერმანიის სსკ §250 პირველი აბზაცის 1ა), რადგან იგი „ყაჩაღობისას“ იარაღს ატარებდა (ე. წ. ყაჩაღობა დამამძიმებელ გარემოებაში, იარაღით). იქამდე, სანამ ქმედება ნადავლის გადაძალით, ე. ი. წარმატებული გაქცევის შემდეგ, მატერიალურად დასრულდება, გერმანულ სასამართლო პრაქტიკაში მაკვალიფიცირებული ნიშნის განხორციელება შესაძლებლად ითვლება.

ეს შეხედულება გერმანულ ლიტერატურაში უმრავლესობის მიერ უარყოფილია²⁰ იმ დასაბუთებით, რომ სასამართლო პრაქტიკა ამგვარად ქმედების შემადგენლობის ეტაპს ფაქტობრივი კრიმინალური აქტის (აქ – ნივთის დაუფლების) მიღმა ავრცელებს, რაც გერმანიის ძირითადი კანონის 103-ე მუხლის მეორე ნაწილში გათვალისწინებულ კანონის გან-

საზღვრულობის პრინციპს ეწინააღმდეგება. მეორე მხრივ, ამ შეხედულებას ხშირად რესტრიქციულად ჩამოყალიბებული შემადგენლობების თანაკვეთამდე მივყავართ, რომლებიც კანონმდებელმა განსაზღვრული, ქმედების შემადგენლობის შემდგომი ქცევებისათვის გაითვალისწინა. მაგალითად, გერმანული სისხლის სამართალი იცნობს გერმანიის სსკ §252, ყაჩაღურ ქურდობას, რომლის მიხედვითაც ქურდობის ამსრულებელი მაშინ დაისჯება, როდესაც იგი გაქცევისას სხვა პირის მიმართ ძალადობას განახორციელებს. ამ წინაპირობას გვერდს ავუვლიდით, თუ ყაჩაღობის და დამამძიმებელ გარემოებაში ჩადენილი ყაჩაღობის შემადგენლობა იმ შემთხვევებზე გავრცელდებოდა, როდესაც პირი ქმედების შემდგომ ეტაპზე, გაქცევისას, იარაღს მხოლოდ გასაქცევად გამოიყენებდა (ე. ი. როდესაც იგი ნადავლის დასაცავად არ იმოქმედებდა).

დანაშაულის მატერიალური დამთავრების მომენტი მნიშვნელოვანია სხვა თანამონაწილეებისთვისაც, რომლებიც მხოლოდ ქმედების ფორმალური და მატერიალური დასრულების ეტაპებს შორის მოქმედებენ. ამ სამართლებრივ ფიგურას „სუქციესიურ თანამონაწილეობას“ უწოდებენ.

მაგალითი 9: პირი ქუჩაში გამვლელს დაყაჩაღების მიზნით გონების დაკარგვამდე სცემს. ამსრულებლის მეგობარი მაშინ მივა, როცა გამვლელი მიწაზე აგდია. გონდაკარგულ მსხვერპლს ორივე ერთად გარჩევს და ფულს ამოაცლის. აქ საკითხავია, ყაჩაღობის ფარგლებში განხორციელებული უკვე დასრულებული ძალადობა ძალადობის განხორციელების შემდეგ მისულ მეგობარს შეერაცხება თუ არა.

ამგვარ შემთხვევებში ხშირად ერთმანეთისაგან უნდა გაიმიჯნოს დანაშაულის ფორმალურ და მატერიალურ დამთავრებას შორის გერმანიის სსკ §27 მიხედვით (სუქციესიური) თანამონაწილეობის განხორციელების შესაძლებლობაც. ამას გარდა, საფიქრალია ისიც, რომ აქ დანაშაულის სპეციალური შემადგენლობა, გერმანიის სსკ §257-ის მიხედვით ქმედებით მიღებული უპირატესობის შენარჩუნებაცაა სახეზე, რომლის განხორციელება მხოლოდ „ქმედების შემდეგ“ შეიძლება.²¹

მაგალითი 10: ამსრულებელმა განახორციელა ქურდობა ბინაში შეღწევით და გარბის. ბინის პატ-

¹⁹ Die Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Strafsachen (BGHSt) 20, 194, 197; Die Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Strafsachen (BGHSt) 22, 227, 228 f.; Bundesgerichtshof – Neue Zeitschrift für Strafrecht (BGH NSTZ) 1998, 354; *Wessels, Johannes/Beulke, Werner/Satzger, Helmut*, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 46. Aufl., 2016, Rn. 840; შდრ. ასევე Die Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Strafsachen (BGHSt) 38, 295; Bundesgerichtshof – Neue Zeitschrift für Strafrecht (BGH NSTZ) 2001, 371 (zu § 251 dStGB).

²⁰ ასევე *Heinrich, Bernd*, Strafrecht Allgemeiner Teil, 5. Aufl., 2016, Rn. 715; *Krey, Volker/Esser, Robert*, Deutsches Strafrecht, Allgemeiner Teil, 5. Aufl. 2012, Rn. 1198; *Kühl, Kristian*, Juristische Schulung (JuS) 1982, 189, 191 f.; *Lackner, Karl/Kühl, Kristian*, Strafgesetzbuch, 28. Aufl., 2014, § 244 Rn. 2; *Zaczyk, Rainer*, Nomos Kommentar (NK) zum Strafgesetzbuch, 4. Aufl., 2013, § 22 Rn. 6; *Rengier, Rudolf*, Strafrecht Besonderer Teil, Band 1, 18. Aufl., 2016, § 4 Rn. 48 f.; *Schünemann, Bernd*, Juristische Arbeitsblätter (JA), 1980, 393, 394; ამასთან დაკავშირებით შდრ. ასევე *Gepfert, Klaus*, JURA 1992, 496.

²¹ ამასთან დაკავშირებით შდრ. ასევე *Kühl, Kristian*, Juristische Schulung (JuS) 1982, 189.

რონი მას მისდევს. გაქცევისას ბინის ქურდი შემთხვევით მეგობარს შეხვდება, რომელიც საქმის მდგომარეობას მაშინვე გააცნობიერებს. მეგობარი მდევარს ფეხს დაუდებს, რის გამოც იგი წაიქცევა და დევნას შეწყვეტს. ამის შემდეგ მეგობარი ბინის ქურდს ნადავლიანად მანქანაში ჩაისვამს და წავა. ბინის ქურდი ნადავლს შეინარჩუნებს.

სასამართლო პრაქტიკის თანახმად, **მეგობრის სურვილის მიხედვით**, შეიძლება გვექონდეს როგორც დახმარება ქურდობაში (თუ მეგობარს ქურდობის ხელის შეწყობა სურდა), ასევე დახმარება ქმედებით მიღებული უპირატესობის შენარჩუნებაში (თუ მას ჩადენილი ქმედებით მიღებული უპირატესობის დაცვის სურვილი ჰქონდა). დანაშაულის ფორმალურ დასრულებამდე (ე. ი. აქ: ნადავლის დაუფლებამდე) მხოლოდ ქურდობაში დახმარება, ქმედების მატერიალური დასრულების (ე. ი. ნადავლის საიმედოდ გადამალვის) შემდეგ კი მართო ქმედებით მიღებული უპირატესობის შენარჩუნების, გერმანიის სსკ §257 განხორციელებაა შესაძლებელი.²² მეცნიერთა უმეტესობა სხვა აზრს გამოთქვამს და ქურდობაში დახმარებას მხოლოდ ქმედების ფორმალურ დასრულებამდე უშვებს. დანაშაულის ფორმალური დასრულების შემდეგ მხოლოდ ქმედებით მიღებული უპირატესობის შენარჩუნებაა შესაძლებელი. ამ გადწყვეტას ის უპირატესობა აქვს, რომ დახმარების და ქმედებით მიღებული უპირატესობის შენარჩუნების სამართლებრივი ფიგურების შენარჩუნების ნათელი გამიჯვნის შესაძლებლობას იძლევა. დანაშაულის მატერიალურ დასრულებას ამ შეხედულების მიხედვით მნიშვნელობა არ ენიჭება.

ყურადღებაა გასამახვილებელი ასევე იმაზე, რომ დანაშაულის მატერიალურ და ფორმალურ დასრულებას შორის განსხვავება განსაკუთრებით განგრძობად დანაშაულებში ყოველგვარი პრობლემის გარეშეა შესაძლებელი. ასე რომ, თავისუფლების (უკანონო) აღკვეთა (გერმანიის სსკ §239), ფორმალურად უკვე მსხვერპლის ჩაკეტვითაა დამთავრებული, მატერიალურად კი მაშინ, როდესაც ამსრულებელი მსხვერპლს გაათავისუფლებს.²³ ამ მომენტის სამართლებრივ მნიშვნელობას ამ ნორმის კვალიფიციური შემადგენლობა (გერმანიის სსკ

§239 III #1) აჩვენებს, რომელიც თავისუფლების (უკანონო) აღკვეთის ერთ კვირაზე მეტ ხანს გაგრძელებისას მკაცრ სასჯელს ითვალისწინებს. ამდენად, განგრძობადი დანაშაულების დროს დანაშაულის ფორმალურ და მატერიალურ დამთავრებას შორის მაკვალიფიცირებელი ნიშნების განხორციელება, ასევე მესამე პირთა (თანამსრულებლის ან დამხმარის) სუქცესიური მონაწილეობა ყოველგვარი პრობლემის გარეშე შეიძლება,²⁴ მაგრამ ეს, როგორც უკვე ითქვა, არაპრობლემატურია მხოლოდ განგრძობადი დანაშაულების დროს, გერმანულ სისხლის სამართალში კი მდგომარეობის დელიქტებში ცხარე კამათის საგანია.

ამგვარად, სამეცნიერო შეხედულების მიხედვით, განსხვავებით სასამართლო პრაქტიკისაგან, დანაშაულის მატერიალური დამთავრების მომენტს, სულ მცირე, მდგომარეობის დელიქტებისა გადამწყვეტი მნიშვნელობა არ ენიჭება. ერთადერთი გამონაკლისია აქედან ხანდაზმულობა, რომლის დროსაც კანონმდებელი დანაშაულის მატერიალური დასრულების მომენტს სპეციალურ ფუნქციას ანიჭებს: გერმანიის სსკ §78ა-ს მიხედვით ხანდაზმულობა დანაშაულის **მატერიალური დასრულების** შემდეგ იწყება.²⁵ კანონი აქ დანაშაულის არა ფორმალურ, არამედ მის მატერიალურ დამთავრებას ეყრდნობა.

2. ქართული სამართლებრივი მდგომარეობა

ქართულ სისხლის სამართალში მდგომარეობის დელიქტების შემადგენლობანი ან ფართოდაა ჩამოყალიბებული (შდრ. საქართველოს სსკ 187-ე მუხლი, ნივთის დაზიანება ან განადგურება, რომლის მეორე აზბაცი ასევე სხვისი ნივთის ცეცხლის წაკიდებით დაზიანებას ან განადგურებას მოიცავს) ან სასამართლო პრაქტიკის და ლიტერატურის მიერ ფართოდაა განმარტებული (შდრ. ქურდობა, საქართველოს სსკ 177-ე მუხლი). ქურდობისას ნივთის აღება და მისი საკუთარ სათავსოში გადამალვა

²² Bundesgerichtshof – Neue Zeitschrift für Strafrecht (BGH NStZ) 2008, 152.

²³ Die Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Strafsachen (BGHSt) 20, 227, 228.

²⁴ Krey, Volker/Esner, Robert, Deutsches Strafrecht, Allgemeiner Teil, 5. Aufl. 2012, Rn. 963.

²⁵ შესაბამის შემთხვევებზე Die Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Strafsachen (BGHSt) 27, 342; Bundesgerichtshof – Neue Zeitschrift für Strafrecht (BGH NStZ) 2001, 650; ამასთან დაკავშირებით ასევე Kühl, Kristian, Juristische Schulung (JuS) 1982, 189, 193.

მხოლოდ მცდელობას აფუძნებს, დამთავრებისათვის კი როგორც ლიტერატურა, ასევე სასამართლო პრაქტიკა ნივთზე ფაქტობრივი ბატონობის მოპოვებას მოითხოვს. ქმედება მხოლოდ მაშინაა დამთავრებული, როდესაც პირს ნივთის თავისუფალი განკარგვის შესაძლებლობა აქვს. იქამდე, სანამ ნადავლი ადრინდელი მფლობელის სფეროშია, ქმედება ჯერ არაა დამთავრებული (აბლაციის თეორია). ქმედება მაშინაა დამთავრებული, როდესაც ამსრულებელი მალაზიას მოპარული ნივთით დატოვებს. მართოდენ ნივთის ადგილმდებარეობის შეცვლა (ნივთის საკუთარ ჯიბეში ჩადება, საკუთარ ხელჩანთაში ან ავტომანქანაში ჩადება ან მესაკუთრის სფეროში დამალვა) დამთავრებად კი არა, მცდელობად შეფასდება.²⁶ შესაბამისად, ის, ვინც პირს ნადავლის წაღების შესაძლებლობის შექმნაში ან მის გაადვილებაში დაეხმარება, ქმედების შემადგენლობის განხორციელების შემდეგ კი არა, ქმედების შესრულებისას მოქმედებს. მისი ქმედება ამიტომაც დახმარებად შეფასდება. ქმედებით მიღებული უპირატესობის შენარჩუნებაში დახმარებას, როგორც ქურდობის შემდგომ დასჯად ქმედებას, რომელიც მხოლოდ დანაშაულით მიღებული უპირატესობის დაცვაში გამოიხატება, ქართული სისხლის სამართალი არ იცნობს. უცხო დანაშაულის წინასწარ შეუპირებული დაფარვა, საქართველოს სსკ 375-ე მუხლი სასამართლო ხელისუფლების წინააღმდეგ მიმართული დანაშაულია და განხორციელებულია მაშინ, როდესაც პირი დამნაშავეს სისხლის სამართლის დევნის თავიდან აცილებაში დაეხმარება. ქმედებით მიღებული უპირატესობის შენარჩუნებას აქ მნიშვნელობა არ ენიჭება, ამგვარ ქმედებას (გერმანული სისხლის სამართლის §275-საგან განსხვავებით) სისხლის სამართალი კონკრეტულად არ ითვალისწინებს. თუმცა არსებობს საქართველოს სსკ 24-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და 186-ე მუხლით (წინასწარი შეცნობით დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული ნივთის შექცნა ან გასაღება) დასჯის შესაძლებლობა, რადგან ეს მუხლი დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული ქონების ფლობასაც დასჯადად აცხადებს. ამგვარად საქართველოს სსკ 375-ე მუხლი (დანაშაულის დაფარვა) გერმანულ მართლმსაჯულების განხორციელებისათვის ხელის შეშლას (გერმანიის სსკ §258) შეესაბამება. იგი მოიცავს

მძიმე და განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულის ან ამ მუხლში კონკრეტულად ჩამოთვლილი ნაკლებად მძიმე დანაშაულების დაფარვას (მაგ., საქართველოს სსკ 221-ე მუხლი, კომერციული მოსყიდვა).

საქართველოს სსკ ქურდობის შემადგენლობის ფართო განმარტება (დანაშაულის დამთავრების გვიანი მომენტის გამო) დანაშაულზე ხელის აღებისას მეტად ლმობიერია, „დანაშაულის განხორციელებას მიერთებული“ პირის მიმართ კი მეტად მკაცრია. ქურდობის შემადგენლობის ვიწრო განმარტებისას დანაშაულის დამთავრების ადრეული მომენტით ქმედება მე-10 მაგალითში ბინაში შეღწევით ქურდობის (საქართველოს სსკ 177-ე მუხლის მე-3 ნაწილის გ პუნქტი) დაფარვად (საქართველოს სსკ 375-ე მუხლი²⁷) შეფასდებოდა და პირს მხოლოდ ჯარიმა ან ერთიდან სამ წლამდე თავისუფლების აღკვეთა დაემუქრებოდა. მაგრამ რადგან „დანაშაულის განხორციელებას მიერთებული“ მეგობარი ქმედების განხორციელებისას მოქმედებს (სადაც დევნისას ბინის ქურდობა დასახელებულ მაგალითში ძარცვად გადაიქცა), მისი ქმედება საქართველოს სსკ 24-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და 178-ე მუხლის მე-2 ნაწილის დ პუნქტით (ძარცვა ბინაში უკანონო შეღწევით) სუქცესიურ დახმარებად შეფასდება და იგი შესაბამისად მკაცრად დაისჯება (თავისუფლების აღკვეთა სამიდან ხუთ წლამდე).

რადგან ქართულ სისხლის სამართალში ქურდობისას ფორმალური და მატერიალური დამთავრება ერთმანეთთან ძალიან ახლოა, ქურდობის შემთხვევებში დანაშაულის მატერიალური დამთავრების სამართლებრივი ფიგურის გამოყენების აუცილებლობა არ არსებობს. დანაშაულის მატერიალური დამთავრების დამოუკიდებელ მომენტს ქართული სისხლის სამართლის სასამართლო პრაქტიკა და დოგმატიკოსთა ნაწილი ამ შემთხვევებში არ იცნობს.²⁸

²⁷ მამულაშვილი, გოჩა, წიგნში: ლეკვეიშვილი, მზია/თოდუა, ნონა/მამულაშვილი, გოჩა, სისხლის სამართლის კერძო ნაწილი, წიგნი I, მე-6 გამოცემა, 2016 წელი, გვ. 468-469.

²⁸ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე, 5, 2006, 198, 201; საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე, 5, 2006, 206, 209; ლეკვეიშვილი, მზია/თოდუა, ნონა, წიგნში: ლეკვეიშვილი, მზია/თოდუა, ნონა/მამულაშვილი, გოჩა, სისხლის სამართლის კერძო ნაწილი, წიგნი I, მე-6 გამოცემა, 2016 წელი, გვ. 418. განსხვავებული შეხედულება, რომლის მიხედვით

²⁶ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე, 5, 2006, 198, 201.

უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ დანაშაულის მატერიალური დამთავრების სამართლებრივი ინსტიტუტი სოციალისტურ პერიოდში მკაცრად იყო გაკრიტიკებული, მიუხედავად იმისა, რომ განგრძობად დანაშაულებში, ხანდაზმულობის ვადების განსაზღვრისას და საფრთხის დელიქტებში მას თავისი ფუნქცია გააჩნდა. თანამედროვე ქართულ სისხლის სამართალში დანაშაულის მატერიალურ დამთავრებას და მის ფორმალური დამთავრებისაგან განსხვავებას განგრძობად დანაშაულებში გარკვეული მნიშვნელობა აქვს, რადგან როგორც (სუქცესიური) დახმარება, ასევე მაკვალიფიცირებელი ნიშნების შესრულება ქმედების შემადგენლობის შესრულების დაწყების შემდეგაცაა შესაძლებელი. დანაშაულის მატერიალურ დამთავრებას ასევე გარკვეული მნიშვნელობა ენიჭება განგრძობადი დანაშაულების ხანდაზმულობისას, რადგან განგრძობადი დანაშაული, მართალია, ფორმალურად ადრეულადაა დამთავრებული, მაგრამ მატერიალურად მხოლოდ ქმედების ანდა დასჯადი მდგომარეობის შეწყვეტისას არის დამთავრებული (საქართველოს სსკ მე-13 მუხლის მე-2 ნაწილი). ამას გარდა, როგორც ეს ქვემოთ იქნება ნაჩვენები, დანაშაულის მატერიალური დამთავრების მომენტს გარკვეული მნიშვნელობა ენიჭება ყაჩაღობისასაც (საქართველოს სსკ 179-ე მუხლი).²⁹

3. შედარებით-სამართლებრივი ანალიზი

მართალია, გერმანული სისხლის სამართალი დანაშაულის ფორმალურ და მატერიალურ დამთავრებას თეორიულად ერთმანეთისაგან გამიჯნავს, მაგრამ ამას სამართლებრივად გადამწყვეტი შედეგი არ მოსდევს. კანონი მატერიალური დამთავრების მომენტს მხოლოდ ხანდაზმულობისას არეგულირებს. სასამართლო პრაქტიკა დანაშაულის ფორმალურ და მატერიალურ დამთავრებას შორის უშვებს როგორც მაკვალიფიცირებელი ნიშნების შესრულებას, ასევე სუქცესიურ თანამონაწილეობას. ამ განსხვავებას გარკვეული მნიშვნელობა ენიჭება ასევე განგრძობადი დანაშაულებში.

თაც ქურდობა აბსტრაქტული საფრთხის დელიქტია და მის ფორმალურ და მატერიალურ დამთავრებას შორის ზღვარი უნდა გაივლოს, იხ. *ცქიტიშვილი, თემურ*, ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შემქმნელი დელიქტები, თბილისი 2015, გვ. 79.

²⁹ შდრ. ქვემოთ VII 2.

ნელობა ენიჭება ასევე განგრძობადი დანაშაულებისას.

ამის საპირისპიროდ, ქართულ სისხლის სამართალში დანაშაულის მატერიალური დამთავრების მომენტი ხშირად ისეა უკან გადაწეული, რომ უმრავლეს შემთხვევაში დანაშაულის მატერიალური დამთავრების დადგენის საჭიროება არ არსებობს. დანაშაულის მატერიალური დამთავრება მხოლოდ განგრძობად დანაშაულებშია მნიშვნელოვანი, როდესაც დანაშაულის ფორმალურ და მატერიალურ დამთავრებას შორის (სუქცესიური) დახმარება და მაკვალიფიცირებელი ნიშნების შესრულებაა შესაძლებელი. იგივე ვრცელდება ხანდაზმულობის ვადებზეც.

VII. ექსკურსი: შეკვეცილი შემადგენლობები

1. გერმანული სამართლებრივი მდგომარეობა

აქ მოკლედ უნდა მივუთითოთ გერმანული სისხლის სამართლის თავისებურებაზე, კერძოდ, ე. წ. **შეკვეცილ შემადგენლობებზე**.³⁰ კერძოდ, ზოგიერთ შემთხვევაში კანონმდებელმა ზუსტად განსაზღვრა, რომ მცდელობა და დანაშაულის ფორმალური დამთავრება ერთმანეთს უნდა გაუთანაბრდეს. ამას შედეგად მოსდევს ის, რომ ამსრულებელი მცდელობის სტადიაში გადასვლისას დელიქტს უკვე სრულად განახორციელებს. იგი ამ დელიქტებისას ფორმალურად დამთავრებული დანაშაულისათვის დაისჯება, თუმცა ზოგადი წესების მიხედვით მცდელობაა სახეზე.

ამ **შეკვეცილი შემადგენლობების** ცნობა შესაძლებელია იმით, რომ კანონმდებელი შემდეგ ფორმულირებას იყენებს: „ვინც [განსაზღვრული ქმედების ჩადენას] წამოიწყებს“. მაგალითისათვის აქ უნდა დავასახელოთ გერმანიის სსკ §81, სამშობლოს ღალატის ნორმა. აქ დელიქტების შედარებით მცირე რაოდენობაზეა საუბარი. ტერმინ „წამოიწყებს“ მნიშვნელობა მოცემულია გერმანიის სსკ §11 #6-ში,

³⁰ შდრ. *Frister, Helmut*, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 7. Aufl., 2015, 23. Kap. Rn. 10 ff.; *Rath, Jürgen*, *Juristische Schulung (JuS)*, 1999, 32, 34 f.

სადაც განმარტებულია, რომ ამ ტერმინში „ნამონყებს ქმედების განხორციელებას“ როგორც ქმედების მცდელობა, ასევე მისი დამთავრება იგულისხმება. შესაბამისად, ის, ვინც იმ ქმედებებს განახორციელებს, რომლებიც სხვა შემთხვევაში მხოლოდ მცდელობად შეფასდებოდა, გერმანიის სსკ §81 ლატიის დამთავრებულ შემადგენლობას ასრულებს.³¹ მცდელობისა და დამთავრებული დანაშაულის ამგვარ გათანაბრებას შეკვეცილ შემადგენლობებში შედეგად მოსდევს ის, რომ არც სასჯელი შემსუბუქდება ფაკულტატურად გერმანიის სსკ §23 მე-2 ნაწილით და არც ნებაყოფლობით ხელის აღება გერმანიის სსკ §24 მიხედვით შესაძლებელი.³² თუმცა კანონმდებელი შეკვეცილი შემადგენლობის დელიქტებში ხშირად ქმედითი მონაწილის ე. ი., როგორც ვნახეთ, დამთავრებულ დანაშაულზე ხელის აღების შესაძლებლობას ითვალისწინებს.

2. ქართული სამართლებრივი მდგომარეობა

ქართულად (ასევე რუსულად) დარგობრივი ტერმინი „ნამონყების დელიქტი“ ხშირად ითარგმნება როგორც „ფორმალური“ ანდა „შეკვეცილი“ შემადგენლობა. თუმცა ქართული სისხლის სამართალი ზუსტ დარგობრივ ტერმინს, „ნამონყების დელიქტი“, არ იცნობს, მაგრამ ქართულ სისხლის სამართალშიც არსებობს ხელყოფამდელი შემადგენლობები, რომლებიც ლიტონი მომზადებისას ან მცდელობისას ქმედებას უკვე დამთავრებულად დანაშაულად აცხადებენ. როგორც გერმანულ სისხლის სამართალში, დანაშაულის დამთავრების მომენტი ამ შემთხვევებში წინაა გადაწეული, რათა ამგვარად დაუმთავრებელი დანაშაულის შესაძლო სარგებელი (სასჯელის ევენტუალური შემსუბუქება ანდა დანაშაულზე ნებაყოფლობით ხელის აღების შესაძლებლობა) თავიდან იქნას აცილებული.

³¹ შდრ. *Baumann, Jürgen/Weber, Ulrich/Mitsch, Wolfgang / Eisele, Jörg*, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 12. Aufl., 2016, § 22 Rn. 8.

³² *Fischer, Thomas*, *Strafgesetzbuch mit Nebengesetzen*, 63. Aufl., 2016, § 11 Rn. 28a f.; *Frister, Helmut*, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 7. Aufl., 2015, 23. Kap. Rn. 10; *Jeschek, Hans-Heinrich/Weigend, Thomas*, *Strafrecht Allgemeiner Teil*, 5. Aufl., 1995, § 49 VIII 2; *Schönke, Adolf/Schröder, Horst/Eser, Albin/Bosch, Nikolaus*, *Strafgesetzbuch*, 29. Aufl., 2014, § 11 Rn. 45 f.

ამას მიეკუთვნებიან მაგ., საქართველოს სსკ 224-ე მუხლი (ბანდიტიზმი), რომელშიც მყარი შეიარაღებული ჯგუფის (ბანდის) შექმნა ან ხელმძღვანელობა პირზე ან ორგანიზაციაზე თავდასხმის მიზნით უკვე დასჯადადაა აღიარებული.

ამგვარი ხელყოფის წინა ეტაპის შემადგენლობის სხვა მაგალითია ყაჩაღობის (საქართველოს სსკ 179-ე მუხლი) შემადგენლობა, რომელშიც პირზე თავდასხმა სხვისი მოძრავი ნივთის მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრების მიზნით დამთავრებული დანაშაულია. ამასთან თავდასხმა სიცოცხლის ან ჯანმრთელობის საშიში ძალადობის ან მისი გამოყენების მუქარასთან უნდა იყოს დაკავშირებული. მონაკვეთი ძალადობრივ თავდასხმასა და ნადავლის შეუქცევად დაუფლებას შორის დანაშაულის მატერიალური დამთავრების ფაზას მოიცავს, რაც სუქცესიური თანამსრულებლობის შესაძლებლობას იძლევა. ამასთან „დანაშაულს მიერთებული“ პირი სისხლის სამართლის ტრადიციული შეხედულების და მყარი სასამართლო პრაქტიკის მიხედვით, მხოლოდ იმ ქმედებისათვის შეიძლება დაისაჯოს, რომელიც მან თავად განახორციელა და არა იმისათვის, რომელიც მან ქმედებაში ჩართვით მიიწონა.³³

VIII. ექსკურსი: დასჯადობის წინ გადაწევა

1. გერმანული სამართლებრივი მდგომარეობა

სტატიის ბოლოს კიდევ ერთ საკითხზე უნდა მივუთითოთ, რომელსაც თუმცა დანაშაულის განვითარების ეტაპებთან არა აქვს უშუალო კავშირი, მაგრამ „დასჯადობის წინ გადაწევის“ თვალსაზრისით გადამწყვეტ როლს ასრულებს. წინა მოსაზრებებს, ისევე, როგორც დანაშაულის განვითარების სტადიების ანალიზს განზრახ ჩადენილი შედეგიანი დელიქტის სტანდარტული მოდელი ჰქონდა მხედველობაში. რადგან დანაშაულის როგორც მომზადება, ასევე მცდელობა განზრახ დანაშაულს გულისხმობს, გაუფრთხილებლობითი დასჯადი ქმე-

³³ *მახარაძე*, სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა დანაშაულში დახმარებისათვის, 2006, გვ. 41; *ნაჭყებია*, *გურამ*, წიგნში: *ნაჭყებია*, *გურამ/დვალაძე*, ირაკლი, სისხლის სამართლის ზოგადი ნაწილი, 2. გამოცემა, 2007, გვ. 207.

დებები ამ პრობლემატიკიდან გამორიცხულია. რაც შეეხება განზრახ დანაშაულს, დიდი განსხვავებაა იმაში, განზრახი ხელყოფის დელიქტი გაანალიზდება თუ აბსტრაქტული საფრთხის დელიქტთან გვაქვს საქმე, რადგან აბსტრაქტული საფრთხის დელიქტებში დასჯადობა იმდენად წინაა გადაწყვეტილი, რომ განსაზღვრული ობიექტის ხელყოფა ან მისთვის კონკრეტული საფრთხის შექმნა საჭირო არაა.

მაგალითი 11: ნასვამი პირი ავტომანქანას მართავს, ამასთან მისთვის სულ ერთია, იგი ადამიანს მოკლავს თუ მას საფრთხეში ჩააგდებს. მისი ერთადერთი მიზანი სახლში სწრაფად მისვლაა. იგი ამას შეძლებს კიდეც, რადგან მთელი გზის მანძილზე არავის შეხვდება. მხოლოდ მკვლელობის შედეგიანი დელიქტი რომ არსებობდეს, ამ შემთხვევაში პირი დამთავრებული დანაშაულისათვის ვერ დაისჯებოდა, რადგან არავინ მომკვდარა. მცდელობის დასჯადობაც აქ უაღრესად საეჭვოა, რადგან გაუარესებელია, დაიწყოს თუ არა აქ შემადგენლობის უშუალოდ განხორციელება, რადგან პირს მანქანის მართვისას არავინ შეხვედრია. ამ შემთხვევაში ამსრულებლისათვის ხელის აღება შესაძლებელი იქნებოდა, თუ იგი მაგალითად, ადამიანის დანახვისთანავე ავტომანქანას ნებაყოფლობით გააჩერებდა, მანქანიდან გადმოვიდოდა და სახლში ფეხით წავიდოდა. „მკვლელობის“ შედეგიანი დანაშაულისათვის პირი ამ შემთხვევაში ვერ დაისჯებოდა, რადგან იგი მცდელობის სტადიაში ან საერთოდ არ გადავიდოდა, ანდა იგი მცდელობაზე ხელს აიღებდა.

თანამედროვე გერმანული სისხლის სამართალი იცნობს გერმანიის სსკ §316 აბსტრაქტული საფრთხის დელიქტს, რომლის მიხედვითაც პირი მხოლოდ ავტომანქანის სიმთვრალეში მართვის გამო დაისჯება და ადამიანის საფრთხეში ჩაყენება საჭირო არაა. აშკარაა, რომ კანონმდებელმა ამგვარ შემთხვევებში პირის ქმედების დიდი საშიშროების გამო აბსტრაქტული საფრთხის დელიქტის შექმნით დასჯადობა მეტად წინ გადაწია. შესაბამისად, განზრახ ჩადენილი შედეგიანი დანაშაულებისათვის ჩამოყალიბებული დანაშაულის განხორციელების სხვადასხვა სტადია აბსტრაქტული საფრთხის დელიქტებზე არ ვრცელდება.³⁴

³⁴ გამოწვევისა მაგ., გსსკ §306ა, რომლის მცდელობაც შესაძლებელია.

გარდა ამისა, ამგვარად იმ ქმედებების დასჯა შეიძლება, რომლებიც სხვა შემთხვევაში გაუფრთხილებლობითი დელიქტის მცდელობად ჩაითვლებოდა და დაუსჯელი იქნებოდა: თუ ნასვამი პირი ავტომანქანას მართავს და ამ დროს უნებლიედ ადამიანს მოკლავს, დაისჯება გერმანიის სსკ §222 მიხედვით, გაუფრთხილებლობით ჩადენილი მკვლელობისათვის, მაგრამ თუ ადამიანი არ მოკვდება, სტრუქტურულად იქნება გაუფრთხილებლობითი დელიქტის დაუსჯელი მცდელობა.³⁵ „ნასვამ მდგომარეობაში მართვის“ აბსტრაქტული საფრთხის დელიქტის შექმნით შესაძლებელია გერმანიის სსკ §316-ით ეს ქმედებაც სისხლის სამართლის მიერ იყოს მოცული.

2. ქართული სამართლებრივი მდგომარეობა

ქართული სისხლის სამართალიც იცნობს დასჯადობის წინ გადაწევას აბსტრაქტული საფრთხის დელიქტების საშუალებით. ამგვარ კლასიკურ დელიქტებს მიეკუთვნება, მაგ., ფრენის საერთაშორისო წესების დარღვევა, (საქართველოს სსკ 280-ე მუხლი). ეს ნორმა მოიცავს როგორც აბსტრაქტულ (საქართველოს სსკ 280-ე მუხლის პირველი ნაწილი), ასევე კონკრეტული საფრთხის დელიქტს (საქართველოს სსკ 280-ე მუხლის II ნაწილი).³⁶ საქართველოს სსკ 280-ე მუხლის პირველი ნაწილი მოიცავს მხოლოდ ნებადართული მარშრუტის, მითითებული ფრენის სიმაღლის, დაჯდომის ადგილის, საჰაერო ჭიშკრის დაუცველობას ან ფრენის საერთაშორისო წესების სხვა დარღვევას (აბსტრაქტული საფრთხის დელიქტი). საქართველოს სსკ 280-ე მუხლის მე-2 ნაწილი მოიცავს იმავე ქმედებებს, რამაც დასახლებულ უბანს სერიოზული საფრთხე შეუქმნა. ქმედება სისხლისსამართლებრივად მხოლოდ განზრახი ქმედებისათვის დაისჯება. გაუფრთხილებლობა კი მხოლოდ ადმინისტრაციული სამართალითაა სანქციონირებული. განზრახ ჩადენილი შედეგიანი და-

³⁵ შდრ., მხოლოდ Beck, Susanne, Juristische Arbeitsblätter (JA), 2009, 111, 113; Kretschmer, Joachim, JURA 2000, 267, 268; Wessels, Johannes/Beulke, Werner/Satzger, Helmut, Strafrecht, Allgemeiner Teil, 46. Aufl., 2016, Rn. 930.

³⁶ მამულაშვილი, გოჩა, წიგნში: ლეკვეიშვილი, მზია/თოდუა, ნონა/მამულაშვილი, გოჩა, სისხლის სამართლის კერძო ნაწილი, წიგნი II, მე-5 გამოცემა, 2017, გვ. 151-152.

ნაშაულებსათვის ჩამოყალიბებული დანაშაულის ჩადენის სტადიები, ისევე, როგორც გერმანულ სისხლის სამართალში, როგორც წესი, აბსტრაქტული საფრთხის დელიქტებზე არ ვრცელდება.³⁷

გაუფრთხილებლობითი დანაშაულები ქართულ სისხლის სამართალში, როგორც წესი, შედეგიანი დანაშაულებია. გერმანული სისხლის სამართლის §316 შესაბამისი პრევენციული ხასიათის ნორმა ქართულ სისხლის სამართალში არ არსებობს. იგი მხოლოდ ადმინისტრაციულ სამართალში გვხვდება. ნორმები, რომლებიც სამართლებრივი სიკეთის ხელყოფის წინა ეტაპზე მოქმედებენ, ე. ი. საბოლოო ჯამში, „გაუფრთხილებლობით მცდელობას“ მოიცავენ და ამ მხრივ, აბსტრაქტულ დელიქტებს წარმოადგენენ, რომელთა ჩადენა გაუფრთხილებლად შესაძლებელი, ქართულ სისხლის სამართალში იშვიათია. შესაბამის აკრძალვას მოიცავს საქართველოს სსკ 241-ე მუხლი, რომლის მიხედვითაც დასჯადია ატომური ენერგეტიკის ობიექტზე უსაფრთხოების წესების დარღვევა, რასაც გაუფრთხილებლობით შეეძლო გამოეწვია ადამიანის სიცოცხლის მოსპობა ან გარემოს რადიაქტიური დაბინძურება. ამას გარდა, უნდა დავასახელოთ საქართველოს სსკ 242-ე მუხლი, რომლის მიხედვითაც დასჯადია აფეთქებასაშიშ საწარმოში ან საამქროში უსაფრთხოების წესების დარღვევა, რასაც გაუფრთხილებლობით მძიმე შედეგის გამოწვევა შეეძლო. ქმედება ორსავე ნორმაში უკვე უსაფრთხოების წესების დარღვევითაა დამთავრებული. ამგვარი გაუფრთხილებლობითი საფრთხის დელიქტები პრევენციული ხასიათისაა, ტექნიკურ ეპოქაში საფრთხის მართვას ემსახურება და არა სამართლებრივი სიკეთის ხელყოფის დაბალანსებას.

IX. შედარებით-სამართლებრივი ანალიზი

აღნიშნულმა ანალიზმა აჩვენა, რომ გერმანიისა და საქართველოს სამართლებრივი სიტუაცია მრავალი მსგავსების მიუხედავად განსხვავებულსაც მოიცავს, რომლებიც ხშირად უკვე კანონიდან გამომდინარეობს, რაც განსაკუთრებით ნათელია

მოსამზადებელი ქმედებების დასჯადობის და მცდელობის დასაწყისისას. როდესაც ქართული სისხლის სამართლის კოდექსი მე-18 მუხლში დანაშაულის მომზადების ზოგად დელიქტს ითვალისწინებს, რომელიც, სულ მცირე, სიტყვიერი მნიშვნელობიდან გამომდინარე, ერთპიროვნულ ამსრულებელსაც მოიცავს, გერმანული სისხლის სამართალი გერმანიის სსკ §30-ში მხოლოდ რამდენიმე პირის მიერ დანაშაულის ჩადენის მოლაპარაკების დასჯადობას იცნობს. მეორე მხრივ, მცდელობის დეფინიცია საქართველოს სსკ მე-19 მუხლში წმინდა ობიექტურადაა ჩამოყალიბებული, გერმანულ სისხლის სამართალში კი გერმანიის სსკ §22 უშუალოდ ამსრულებლის წარმოდგენას ეყრდნობა. მომზადების ზოგადი დელიქტის არსებობას შედეგად მოსდევს ის, რომ მცდელობის დაწყების ზღვარი გერმანული სისხლის სამართლისაგან განსხვავებით, ქართულ სისხლის სამართალში გვიან შეიძლება დაფიქსირდეს. განსხვავებანი, რომლებიც უკვე კანონიდან გამომდინარეობენ, განსაკუთრებით გათვალისწინებულ უნდა იქნას სამართლის სხვა სისტემიდან სამართლებრივი შეხედულებების და სასამართლო გადაწყვეტილებების შეფასების რეცეპციისას. სასამართლო პრაქტიკაში ეს განსხვავება სავარაუდოზე ნაკლებ ზეგავლენას ახდენს, ვიდრე ამას შეიძლება ველოდეთ. განსაკუთრებით საქართველოს სსკ მე-18 მუხლის შეზღუდულ გამარტებას შედეგად მოსდევს ის, რომ სამართლებრივი სიტუაცია, მიუხედავად განსხვავებული ნორმებისა, ორივე ქვეყნის სასამართლო პრაქტიკაში ერთმანეთის მსგავსია, კერძოდ, ერთპიროვნული ამსრულებლის მიერ დანაშაულის მომზადება საქართველოს სასამართლო პრაქტიკაში, როგორც წესი, არ ისჯება. მეორე მხრივ, ქართული სისხლის სამართალი საქართველოს სსკ მე-19 მუხლის ობიექტური ფორმულირების მიუხედავად, იცნობს უვარგისი მცდელობის დასჯადობას, რომლის დროსაც სამართლებრივი სიკეთის კონკრეტული საფრთხე თავიდანვე უნდა გამოირიცხოს. საინტერესო ამოცანა იქნებოდა სასამართლო პრაქტიკის სრულყოფილი ანალიზით გარკვევა იმისა, რეალური შემთხვევები კანონმდებლის სხვადასხვაგვარი მიდგომის მიუხედავად, სამართლებრივად მსგავსად განიხილება თუ არა.

³⁷ გამონაკლისია, მაგ. ყაჩაღობა (სსკ 179-ე მუხლი), რომელიც ქართულ სისხლის სამართალში, გერმანულიაგან განსხვავებით, აბსტრაქტული საფრთხის დელიქტია, მაგრამ მისი მომზადება და მცდელობაც კი (სადავოა) შესაძლებელია.